

LAUSUNTO 16.2.2017

Opetus- ja kulttuuriministeriö

kirjaamo@minedu.fi, lukio@minedu.fi

ASIA: KUVATAIDEOPETTAJAT RY:N LAUSUNTO OPETUS- JA KULTTUURIMINISTERIÖN EHDOTUKSESTA HALLITUKSEN ESITYKSEKSI LUKIOLAIN JA OPETUS- JA KULTTUURITOIMEN RAHOITUKSESTA ANNETUN LAIN MUUTTAMISESTA (LUKION ERITYINEN KOULUTUSTEHTÄVÄ)

VIITE: OKM/62/040/2016

Kuvataideopettajat ry toteaa, että lakimuutosehdotuksissa erityisen kannatettavaa on lukioiden erityistehtävien myöntämisperusteiden yhtenäistäminen ja avoimuus.

Kannatettavaa on myös se, että erityiseen koulutustehtävään varataan oma, erillinen valtion rahoitus, jonka jakoperiaatteet ovat läpinäkyviä. Lakimuutoksilla taataan erityistehtävää hakevien lukioiden tasavertainen kohtelu.

Kuvataideopettajat ry suhtautuu myönteisesti myös siihen, että jatkossa erityistehtävän perusteella myönnettävä valtion lisärahoitus kohdistuu vain niille koulutuksen järjestäjille, jotka erityistehtävän mukaista koulutusta tosiasiallisesti järjestävät.

Kuvataideopettajat ry näkee hyvänä sen, että osalle erityislukioita voidaan hakemuksesta sisällyttää velvoite erityisen koulutustehtävän mukaisen koulutuksen valtakunnallisesta kehittämisestä.

Valtakunnallisen opetuksen kehittämisen tulee hyödyttää koko opetuspainotuksen toimijaverkostoa. Valtakunnallisen kehittämistehtävän saaneiden lukioiden tulee kattaa koko maa. Kuvataidepainotuksen ammatillisia ja taloudellisia mahdollisuuksia tulee tukea tasavertaisesti muiden painotusten kanssa, jotta kehittämistehtävät voidaan toteuttaa alueellisen tasa-arvoon perustuen sekä arvioida opetuspainotuksen ja kehittämistyön vaikuttavuutta tasapuolisesti.

Kritiikkinsä Kuvataideopettajat ry kohdentaa erityisesti rahoituksen perusteiksi ehdotettuihin painotuskertoimiin.

Erityisen koulutustehtävän lukioiden lisärahoituksen perusteiksi luonnos esittää, että IB-tutkintoon tähtäävää opiskelijamäärää painotetaan kertoimella 0,22, liikunta/urheilu-, musiikki- tai tanssipainotteista opiskelijamäärää painotetaan kertoimella 0,15, ja kaikkia muita painotuksia kertoimella 0,05.

Kuvataidepainotus, samoin kun kaikki muut visuaalisen kulttuurin painotukset, kuuluisivat muihin painotuksiin.

LAUSUNTO 16.2.2017

Kuvataideopettajat ry näkee erityisenä epäkohtana sen, että lisärahoituksen painokertoimet toisivat merkittävän lisärahoituksen yksinomaan IB-lukioiden sekä liikunta/urheilu-, musiikki- tai tanssipainotteisen erityisen koulutustehtävän luvan saajille.

Luonnoksen perusteluista selviää, että ehdotus erityisen koulutustehtävän opiskelijamäärien painokertoimiksi on laadittu yhden vuoden tietojen perusteella. Näin merkittävän lakimuutoksen taustatiedoksi seuranta-ajanjakso on riittämätön, se ei anna tilanteesta riittävän perusteltua kuvaa. Kerättyihin tietoihin on myös vaikuttanut nykyisiin lupiin sisältyvä lisärahoitus, tai sen puuttuminen. Kerätty tieto ei myöskään kerro mitään siitä, onko nykyisille luville perustuva rahoitus riittävä, varsinkaan kuvataiteen osalta. Kriittiseksi kysymykseksi muodostuukin, onko painokertoimien päättäminen pikaisesti kerätyn tiedon ja pelkästään nykyrahoituksen perusteella oikein ja tasapuolista eri painotusten kesken?

Kuvataideopettajat ry kysyy myös sitä, onko painokertoimien sitominen lakiin nykytilan perusteella paras mahdollinen lähtökohta? Olisiko uudistukselle parempi lähtökohta tulevaisuus? Sitomalla täsmälliset painokertoimet ja nimetyt erityistehtävät lukitaan nykytilanne, ja samalla ehkä menetetään mahdollisuuksia toimia joustavammin uusia opetuspainotuksia haettaessa ja päätettäessä.

Kuvataideopettajat ry ehdottaa, että kaikille erityisen koulutustehtävän saaneille lukioille annettaisiin sama painokerroin.

Rahoitusratkaisua ei tule sementoida hätiköidysti. Hyvän hallinnon periaatteiden mukaisesti painokertoimia voidaan pohtia vasta kun ministeriöllä on käytössään kustannustietoa useammalta vuodelta.

Vaihtoehtoisesti Kuvataideopettajat ry esittää, että kuvataiteen/visuaalisen kulttuurin erityislukiot on painotettava samalla kertoimella kuin liikunta/urheilu, musiikki ja tanssi.

Lukiokoulutuksen järjestäjiä, saati erityisesti niissä opiskelevia nuoria, ei saa asettaa epätasa-arvoiseen asemaan opetuspainotuksen perusteella.

Kuvataidepainotteisen lukion kehittäminen ammatillisesti ja taloudellisesti vaatii voimavaroja, joten myöskään taidepainotuksia ei voi asettaa valtionavustusperusteilla eriarvoiseen asemaan.

Esittämämme tasavertainen painotus taideaineiden kesken realisoisi sen, että opetus- ja kulttuuriministeriö haluaa tukea myös kuvataidepainotteisen – tai minkä tahansa muun visuaalisen kulttuurin painotteisen – lukion henkilöstön kelpoisuutta, erityistä osaamista ja riittävyttä, kuvataiteen opetukseen soveltuvien tilojen ja välineiden soveltuvuutta, opetussuunnitelmien ja toiminnan kehittämistä sekä opiskelijoiden osallistumis- ja vaikuttamismahdollisuuksia kuvataidepainotteisen opetuksen ja koulutuksen kehittämiseen.

Yhtenäisellä painokertoimella taattaisiin eri puolilla Suomea asuville nuorille esitettyä yhdenvertaisemmat mahdollisuudet hakeutua omien tavoitteiden mukaiseen koulutukseen, yhdistää lukiokoulutus vahvaan visuaaliseen erikoistumiseen tai erityisharrastuneisuuteen, ja annetaan mahdollisuuksia rakentaa yksilöllisiä opintopolkuja. Tutkimusten mukaan poikia kiinnostaa erityisesti media, elokuva ja valokuva. Näillä painotuksilla lukioon saadaan myös poikia.

Kuvataide, ja laajemminkin koko visuaalinen kulttuuri, on yksi olennaisimmista kansallisista osaamis- ja sivistysvarannoistamme. Luovan talouden osuus BKT:sta kasvaa, rakennettuun ja

LAUSUNTO 16.2.2017

kulttuuriympäristöön sitoutuu suurin osa kansallisvarallisuudestamme, taide ja kulttuuri toimivat jo nyt automaattisesti kansainvälisissä verkostoissa. Lukiolain hengen mukaisesti eri taiteenaloja tulee kohdella tasavertaisesti myös erityisen koulutustehtävän lukioiden taloudellisista voimavaroista päätettäessä. Valtionavustuksen tehtävä on taata myös alueellinen kulttuurinen tasa-arvo, ja mahdollistaa monipuolinen erityislukioiden verkosto maassamme.

Kuvataideopettajat ry suhtautuu kriittisesti myös lupa-arvioinnin suoriteperusteisuuteen (yotutkintojen määrä ja jatko-opintoihin sijoittuminen). Tämä on haaste pienten, harvaanasuttujen kuntien ja alueiden lukioille: lukio-opiskelijoita on lähtökohtaisesti vähän tai alueella ei ole oman alan jatko-opiskelupaikkoja. Taidealoilla voi myös jatko-opiskelupaikkoja olla alakohtaisesti vähän.

Lausunnon keskeinen sisältö:

Hyvää: Lukioiden erityistehtävien myöntämisperusteiden yhtenäistäminen ja avoimuus.

Koulutuksen järjestäjän mahdollisuus hakea erityisen koulutustehtävän mukaisen koulutuksen valtakunnallista kehittämistehtävää on hieno mahdollisuus kehittää verkostomaisesti ja laajalla yhteistyöllä opetuspainotusta koko erikoistumisalan kentässä.

Huonoa: Kuvataideopettajat ry pitää erityisenä epäkohtana sitä, että opetus- ja kulttuuriministeriö esittää lisärahoituksen painokertoimilla merkittävää lisärahoitusta yksinomaan IB-lukioiden, liikunta/urheilu-, musiikki- tai tanssipainotteisen erityisen koulutustehtävän luvan saajille.

Kuvataidepainotuksen, tai minkä tahansa muun visuaalisen kulttuurin alan kuten arkkitehtuurin, muotoilun tai median, painotuksen pienuus suhteessa yllämainittuihin, asettaa taiteenalat keskenään eriarvoiseen asemaan. Tätä asemaa ei voida perustella ehdotuksen ilmeisen puutteellisilla kustannustiedoilla. Ehdotettu ratkaisu näyttyy joitakin erityisiä koulutustehtäviä suosivana.

Ehdotamme vähintään seuraavaa muutosta Valtioneuvoston asetuseronnokseen erityisen koulutustehtävän painokertoimista:

Kaikilla taide- ja taitoaineiden erityisen koulutustehtävän luvan saajilla tulee olla sama painokerroin.

Kuvataideopettajat ry – Bildkonstlärarna rf

Anna Linna
puheenjohtaja

Eija Väyrynen
toiminnanjohtaja